

Frans Romeijn over levens- en vormkrachten: 'Prachtig om de werking van preparaten te zien'

Frans Romeijn (62) volgde in 2004 een seminar bij Dorian Schmidt waar hij levens- en vormkrachten leerde waarnemen. Het was voor hem een feest van ontdekkingen. Sindsdien oefent hij zich in het waarnemen en begeleidt hij enkele oefengroepen. 'Eindelijk begin ik iets van Steiner te begrijpen.' *Tekst: Ellen Winkel*

Dat hij planten en tuinen ontzettend leuk vond, realiseerde Frans Romeijn zich toen hij 20 was. "Een heel belangrijke ontdekking", vertelt hij terugblikkend. "Die deed ik toen ik in 1973 in de plantsoendienst terecht kwam." Samen met andere langharige hippies werkte hij bij een soort uitzendbureau, waarmee ze het 'arbeiderszelfbestuur' in praktijk wilden brengen. Ze namen allerlei klussen aan, zoals het werk in Haagse gemeenteplantsoenen. Daar ontstond het initiatief om biologisch-dynamische groente te

gaan telen. Dit groeide uit tot woonwerk-gemeenschap Gaiapolis. Op het hoogtepunt in de jaren 80 werkten hier 25 mensen mee aan het telen en inmaken van groente. De conserven vonden in heel Nederland en daarbuiten afzet.

Frans had op zijn vijftiende de kerk gedag gezegd en zocht sindsdien zijn weg in spirituele stromingen. Een boekje van Willy Schilthuis over BD-landbouw bracht hem voor het eerst in contact met antroposofie. "Toen ik boeken van Rudolf Steiner las, had ik het gevoel: 'Hier spreekt of schrijft iemand die heel veel samenhangen heeft gezien. Dit klopt. Dit is waar'. De BD-landbouw en de sociale driegeleding als nieuwe samenlevingsvorm spraken me erg aan: de bodem is geen bezit en arbeid is geen handelswaar." Toen hij bij Gaiapolis voor het eerst de biologisch-dynamische preparaten roerde, voelde hij dat er een werking vanuit ging. "Maar wat dat precies was? Ik wist het niet, maar ik wist wel dat ik dat heel graag wilde leren waarnemen."

Hij volgde in 1980 een opleiding intuïtieve ontwikkeling en later deed hij een opleiding Gestalttherapie. "Hier leerde ik om te onder-

scheiden: wat is mijn energie en wat is de energie van een ander? Het is goed om je daarvan bewust te zijn. Dat stelt je in staat vrije keuzes te maken. Daarbij merkte ik dat ik andere mensen iets te bieden had." Hij ging workshops en begeleidingstrajecten verzorgen en richtte zijn eigen bedrijf op: Speelruimte.

"Zo heb ik de zielewereld leren kennen. Dat vond ik interessant en leerzaam, maar het bleek niet de weg te zijn om de werking van de preparaten waar te nemen. In 2004 volgde ik in Duitsland een seminar bij Dorian Schmidt - ik had nog nooit van hem gehoord - over het waarnemen van natuurwezens. Hij leerde ons hoe je een 'aanwezigheid' kon gewaarworden in de vorm van een stemming en het gevoel dat je wordt aangekeken. Dat was me bekend, dat ligt in het zielegebied. Daarnaast liet hij ons meemaken hoe je kleurige en stromende beelden gewaar kunt worden. Dat bleken levens- en vormkrachten te zijn, ofwel etherkrachten (zie het kader voor uitleg). Je neemt ze waar in je eigen etherlichaam. Na twee dagen had ik mijn eerste waarneming van etherkrachten: een feest! Eindelijk begreep ik in welk

Draaiend aan een worstvulmachine vult Frans Romeijn (links) samen met Willem Bongers hoorns met mest op de preparatendag op De Groenen Hof in september

gebied de preparaten werkzaam waren en hoe je iets van die werking kon waarnemen. Sindsdien heb ik me steeds verder geschoold bij Dorian."

Kun je uitleggen hoe je dit kunt waarnemen?

"De methode die Dorian heeft uitgewerkt is feitelijk de 'methode Steiner'. De manier van waarnemen staat beschreven in *Voorbij de grenzen van de natuurwetenschap*. Vanuit een meditatieve houding leid je eerst je wil om voorstellingen te krijgen naar beneden, terug naar het wilsgebied, terwijl

je je wil om waar te nemen in stand houdt. Dan richt je je aandacht op dat wat je wilt waarnemen, bijvoorbeeld een appel. Vervolgens verschijnt een serie beeldindrukken in je voorstellingsruimte, hier dus", gebaart hij. Met zijn handen strijkt hij als het ware over de grenzen van een ovale ruimte, die als een groot liggend ei vlak voor zijn voorhoofd ligt. "Hoe meer je oefent, hoe beter je deze krachten kunt waarnemen. Je leert ook om de vier verschillende ethersoorten te onderscheiden: de warmte-ether, lichtether, chemische ether en levensether. Het zijn in-

dividuele waarnemingen, maar door samen te oefenen en ervaringen uit te wisselen, ontdek je dat er - naast individuele indrukken - overeenstemmende beelden zijn die een bepaalde kwaliteit uitdrukken."

Net als bij wijnproevers, die elkaar begrijpen als ze het hebben over een 'nazingende af-dronk' of een 'houtachtige smaak'?

"Ja, dat is net zoets. En laatst heb ik Paul Doesburg ontmoet die kwaliteitsonderzoek doet op basis van kristallisatiebeelden. (Sap of extract van een (voedings)product wordt gemengd met koperchloride. Door dit mengsel te laten verdampen kristalliseert de koperchloride, red.) Door heel veel kristalbeelden te bekijken, zoekt hij samen met collega-onderzoekers naar herkenbare tendensen en een taal om die te beschrijven. Dat doen wij ook."

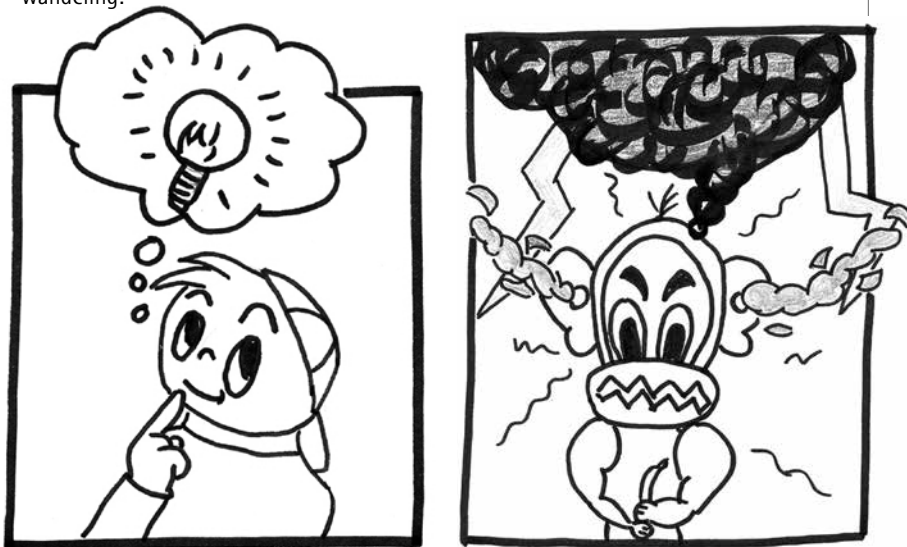
"Als mensen vragen hoe zulke gezamenlijke indrukken bij de waarnemingen van etherische krachten eruit zien, geef ik vaak een kleine oefening. Ik vraag ze om een gevoel van vreugde in zich op te roepen. Vervolgens vraag ik waar dat gevoel in hun lichaam werkt (beweegt) en wat ze dan waarnemen. Dat herhaal ik met een gevoel van verdriet. Veel mensen herkennen bij vreugde een beschrijving van een zonnig licht, dat vanuit hun borst naar buiten straalt en oprichtend werkt. Verdriet geeft juist een beweging naar beneden en het wordt donkerder. Wanneer je deze beelden van bewegelijke kleuren en vormen beleeft, neem je vorm- en levenskrachten waar: het zijn etherische waarnemingen die je in je etherlichaam waarneemt. De stemmingen die je erbij voelt - vreugde-

Etherisch en astraal, wat is dat?

Rudolf Steiner onderscheidt vier natuurrijken: dode materie (mineralen), levende wezens (planten), voelende wezens (dieren) en denkende wezens (mensen). De krachten die planten laten groeien en die uit dode mineralen zeer diverse vormen laten ontstaan, zijn levenskrachten en vormkrachten, ofwel etherische krachten.

In het dierenrijk verschijnt naast de materie en het leven iets nieuws: waarneming en bewustzijn. Deze kwaliteiten zijn verbonden met de astrale wereld, de wereld van de ziel. Dieren hebben zowel een etherisch lichaam (waar levenskrachten werkzaam zijn) als een astraal lichaam (waar gevoelens leven). Mensen hebben iets dat dieren niet hebben: zelfbewustzijn en een geweten. In een mens heeft een individuele, eigen geest.

Hoe onderscheid je etherische van astrale waarnemingen? Een bijvoorbeeld: het gevoel dat je bij woede ervaart is een astrale waarneming. Ook de ervaring dat je die woede als een stemming in de kamer voelt hangen is astraal. De kleuren en stromingen die je hierbij ervaart (donkere wolk, stoom uit de oren) zijn etherische waarnemingen. Niet iedereen is zich ervan bewust, maar in het taalgebruik zijn ze gemeengoed, zoals in 'je straalt helemaal', 'een donkere gedachte', 'ze zit in een roze wolk' of 'ik ben helemaal opgeladen na de boswandeling'.

'Er gaat je een licht op' of 'een gedachte als een onweerswolk' zijn etherische waarnemingen. In strips en (kinder)tekeningen worden ze vaak verbeeld. Het gevoel dat je erbij ervaart (woede) is een astrale waarneming. (Tekeningen: Jesse en Finn)

vol of droevig - neem je waar in je ziel. Dit zijn astrale waarnemingen."

Wat kunnen boeren en tuinders hiermee?

"Een boer of tuinder die vorm- en levenskrachten leert waarnemen, heeft een extra zintuig om te beoordelen welke maatregelen hij of zij zal nemen. Zo hebben ze bij Boomgaard Ter Linde op allerlei manieren gekeken hoe fruitbomen reageren op verschillende plantafstanden. In Duitsland heeft een groep van boeren, artsen en onderzoekers gekeken naar de invloed van teeltmaatregelen op onder andere de etherische kwaliteit van wortelen. In de zaadveredeling is ook veel ervaring opgedaan (onder andere bij Kultursaat): het is soms nog na drie generaties waar te nemen welk effect een maatregel heeft op de levenskrachten."

"Sommige boeren hebben een weerstand tegen het gebruik van preparaten. Het kan voor hen verrijkend zijn wanneer ze leren hoe ze de werking ervan kunnen waarnemen. Als ik bijvoorbeeld zie wat er bij het sproeien van het koemestpreparaat in en boven de bodem gebeurt, dan vind ik dat prachtig. Wat je waarneemt is iedere keer anders, maar de gemeenschappelijke noemer is een lichtlaag boven het veld, vaak met wit en roze licht en een gevoel van liefde."

"In de oefengroepen die ik begeleid (in Breda, Den Haag, Driebergen en Schoorl) trainen we de waarneming op allerlei manieren. Zo hadden we bij een bijeenkomst kluiten aarde van verschillende bedrijven meegenomen. De aarde van een akker die met preparaten was behandeld, liet een roze kleur zien met een helende kwaliteit, in die

'Mijn indruk was dat de bodem heel blij was met het gezamenlijke zaaifestijn'

zin dat iets geestelijks zich met de aarde verbonden had. Een andere kluit kwam van een akker die door een grote groep mensen met de hand was ingezaaid in het kader van 'Toekomst Zaaïen'. Wat die kluit liet zien was echt heel bijzonder, heel anders dan die andere. Ik zag een krachtig oranje licht en ervoer een sterke genezende kracht en een vreugdevol gevoel. Deze waarnemingen hebben een astraal, zelfs geestelijk karakter, dat dan in het etherische oplicht. Mijn indruk was dat de bodem heel blij was met het gezamenlijke zaaifestijn."

Wisten jullie welke kluit waar vandaan kwam of was het blind onderzoek?

"We wisten wat de herkomst was. Als je het blind doet, om bewijzen te verzamelen, dan werkt het vaak niet. We hebben gemerkt dat de geestelijke wereld niet bewezen wil worden. Als die bewijzen er wel zouden zijn, zou iedereen dat voor kennisgeving aannemen en overgaan tot de orde van de dag. Geestelijke waarnemingen kun je alleen vanuit eigen ervaring onderzoeken. Je kunt ze alleen in vrijheid zelf ontdekken: of het waar is moet je vanuit je eigen waarneming leren beoordelen."

Is het ook interessant voor consumenten?

"Natuurlijk. Ik gebruik het zelf ook als ik in de winkel sta en moet kiezen uit vier soorten appels. Je kunt hiermee je voeding afstemmen op wat je lichaam nodig heeft. Het kan zijn dat ik de ene keer kies voor de appel waarin ik een omhullende kwaliteit waarneem. Op een ander moment heb ik juist de meest krachtige appel nodig."

De ontmoeting met Dorian Schmidt was voor Frans een heel belangrijk moment in zijn leven. Hij ziet het als een levensopgave om 'vrijheid' te ontwikkelen en uit te dragen. "En dan bedoel ik vrijheid zoals Rudolf Steiner bedoelt in *Filosofie van de Vrijheid*: de vrijheid in het denken die je ontwikkelt door je eigen denken waar te nemen. Bijvoorbeeld: je denkt aan een boom, en ondertussen observeer je hoe en waar die gedachte aan die boom bij jou ontstaat. In de oefengroepen oefenen we dit, omdat je zo de zintuigen kunt ontwikkelen, waarmee je de etherkrachten kunt waarnemen. Zelf heb ik ervaren hoe mooi dit is. Ik kan nu vanuit mijn eigen waarnemingen volgen wat Steiner beschrijft. Ik begin hem eindelijk een beetje te begrijpen."

Samen oefenen

Wie mee wil doen met het oefenen van etherische waarnemingen, kan contact opnemen met Frans Romeijn. Het is mogelijk om aan te sluiten bij bestaande oefengroepen in Breda, Den Haag, Schoorl en Driebergen. Bij voldoende belangstelling in een bepaalde regio kunnen nieuwe oefengroepen van start gaan. Op 15 maart organiseert Frans een dag in Den Haag waar gelegenheid is om kennis te maken met vormkrachten waarnemen. Op 26 april, 23 augustus en 20 september kun je meedoen met roeren en uitbrengen van preparaten en de werking ervan waarnemen. Dorian Schmidt geeft van 26-29 maart een seminar dat gericht is op het thema techniek en het waarnemen van de etherkrachten. Dorian Schmidt is in Duitsland gestart met de *Novalisschule*, waarin deelnemers naast het oefenen van vormkrachtenwaarneming werken aan geestelijke scholing. Nadat ook in Engeland en Frankrijk dergelijke initiatieven zijn genomen, heeft afgelopen december de eerste bijeenkomst van de Nederlandse Novalisschool plaats gevonden.

Interesse om mee te oefenen? Neem contact op met Frans, fromeijn@planet.nl of 06.487.28.505, of kijk op www.stichtingspeelruimte.nl.